

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI Próbna Matura z OPERONEM

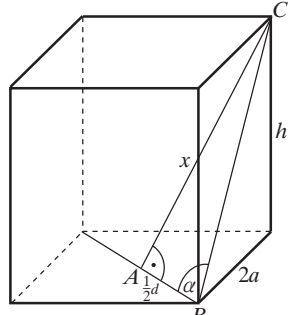
Matematyka Poziom rozszerzony

Listopad 2011

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
1.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający zapisze równanie w postaci alternatywy. $ 2x - 1 - 2 = 4$ lub $ 2x - 1 - 2 = -4$ $ 2x - 1 = 6$ lub $ 2x - 1 = -2$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający zauważy, że równanie $ 2x - 1 = -2$ jest sprzeczne.	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający rozwiąże równanie $ 2x - 1 = 6$. $2x - 1 = 6$ lub $2x - 1 = -6$ $x = 3,5$ lub $x = -2,5$	3 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający wskaże ujemny pierwiastek: $x = -2,5$.	4 pkt
2.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający skorzysta z proporcjonalności boków prostokątów podobnych i rozważy proporcję. $\frac{a}{a+5} = \frac{b}{b+5}$ $a(b+5) = b(a+5)$ $ab+5a = ba+5b$ $a = b$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający zapisze drugą proporcję wynikającą z podobieństwa czworokątów i sprowadzi ją do prostszej postaci. $\frac{a}{b+5} = \frac{b}{a+5}$ $a^2 + 5a = b^2 + 5b$ $a^2 - b^2 + 5a - 5b = 0$	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający przekształci odpowiednio otrzymane wyrażenie, aby znaleźć zależność między bokami a , b . $(a-b)(a+b) + 5(a-b) = 0$ $(a-b)(a+b+5) = 0$ $a = b$ lub $a+b = -5$ Warunek $a+b = -5$ nie może być spełniony, gdyż $a+b > 0$.	3 pkt

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
	rozwiązanie pełne Zdający stwierdzi, iż z równości $a = b$ wynika, że pierwszy prostokąt jest kwadratem. Skoro $a = b$, to $a + 5 = b + 5$, zatem drugi prostokąt też jest kwadratem.	4 pkt
3.	rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania Zdający zauważy, że aby wyrażenie $\frac{1}{2\operatorname{tg} x}$ miało sens, to $\operatorname{tg} x \neq 0$ dla $x \neq k\pi$ oraz $x \neq \frac{\pi}{2} + k\pi$ (tangens jest wtedy określony).	1 pkt
	rozwiązanie, w którym jest istotny postęp Zdający wykorzysta własność kolejnych wyrazów ciągu geometrycznego – zapisze odpowiedni warunek i przekształci go tak, aby otrzymać wyrażenie zawierające tylko jedną funkcję trygonometryczną. Np.: $\cos^2 x = \sin x \cdot \frac{1}{2\operatorname{tg} x}$ $\cos^2 x = \sin x \cdot \frac{1}{2 \frac{\sin x}{\cos x}}$ $2 \cos^2 x = \cos x$	2 pkt
	pokonanie zasadniczych trudności zadania Zdający przedstawi równanie w formie alternatywy. $\cos x = 0$ lub $2 \cos x - 1 = 0$	3 pkt
	rozwiązanie prawie całkowite Zdający rozwiąże uzyskane równania. $x = \frac{\pi}{2} + k\pi$ lub $x = -\frac{\pi}{3} + 2k\pi$ lub $x = \frac{\pi}{3} + 2k\pi$, gdzie $k \in \mathbb{C}$	4 pkt
	rozwiązanie pełne Zdający wybierze spośród uzyskanych rozwiązań właściwe i zapisze odpowiedź. $x = \frac{\pi}{3} + 2k\pi$ lub $x = -\frac{\pi}{3} + 2k\pi$, gdzie $k \in \mathbb{C}$	5 pkt
4.	rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania Zdający wykorzysta wzór na zamianę podstawy logarytmu i zapisze nierówność w postaci $\log^2(\pi a) + \log^2(\pi + a) \geq 2 \log(\pi + a) - 1$.	1 pkt
	rozwiązanie, w którym jest istotny postęp Zdający zapisze nierówność w równoważnej postaci $\log^2(\pi a) + \log^2(\pi + a) - 2 \log(\pi + a) + 1 \geq 0$, aby wykazać, że lewa strona nierówności jest większa bądź równa zero.	2 pkt
	pokonanie zasadniczych trudności zadania Zdający zapisze lewą stronę nierówności w postaci sumy kwadratów dwóch wyrażeń $[\log(\pi a)]^2 + [\log(\pi + a) - 1]^2$.	3 pkt
	rozwiązanie pełne Zdający zauważy, że suma kwadratów dwóch liczb jest zawsze liczbą nieujemną i wyprowadzi stąd wniosek, że $[\log(\pi a)]^2 + [\log(\pi + a) - 1]^2 \geq 0$.	4 pkt

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
5.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający znajdzie współrzędne punktu C jako współrzędne wierzchołka paraboli. $x = \frac{6}{2} = 3, y = 9 - 18 = -9$ $C = (3, -9)$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający zauważy, że punkty A, B leżą na prostych przechodzących przez punkt C oraz nachylonych do osi OX pod kątem odpowiednio 60° i 120° (jako wierzchołki trójkąta równobocznego) i określi, że szuka np. współrzędnych punktu A leżącego na prostej p nachylonej do osi OX pod kątem 60°.	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający znajdzie równanie prostej p. $y = \sqrt{3}x + b$ $-9 = 3\sqrt{3} + b$ $b = -9 - 3\sqrt{3}$ $y = \sqrt{3}x - 9 - 3\sqrt{3}$	3 pkt
	<i>rozwiązanie prawie całkowite</i> Zdający znajdzie pierwszą współrzędną punktu A, wykorzystując fakt, że punkt leży na paraboli i prostej p. $x^2 - 6x = \sqrt{3}x - 9 - 3\sqrt{3}$ $x^2 - x(6 + \sqrt{3}) + 9 + 3\sqrt{3} = 0$ $\Delta = 3$ $x = 3 \text{ lub } x = 3 + \sqrt{3}$ Zdający zauważy, że liczba 3 to pierwsza współrzędna punktu C, zatem w dalszych rozważaniach uwzględni liczbę $3 + \sqrt{3}$.	4 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający znajdzie drugą współrzędną punktu A. $y = (3 + \sqrt{3})^2 - 6(3 + \sqrt{3}) = -6$ Zdający poda obie współrzędne punktu A. $A = (3 + \sqrt{3}, -6)$	5 pkt
6.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający obliczy długość połowy przekątnej podstawy. $\frac{1}{2}d = a\sqrt{2}$	1 pkt

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający zauważy, że trójkąt ABC jest prostokątny i obliczy długość odcinka x. $\frac{x}{a\sqrt{2}} = \operatorname{tg} \alpha$ $x = a\sqrt{2} \cdot \operatorname{tg} \alpha$	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający obliczy wysokość graniastostupa. $h^2 + (a\sqrt{2})^2 = x^2$ $h = \sqrt{2a^2 \operatorname{tg}^2 \alpha - 2a^2}$	3 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający obliczy objętość graniastostupa. $V = (2a)^2 \cdot \sqrt{2a^2 \operatorname{tg}^2 \alpha - 2a^2} = 4a^2 \cdot a\sqrt{2} \cdot \sqrt{\operatorname{tg}^2 \alpha - 1} = 4\sqrt{2} \cdot a^3 \cdot \sqrt{\operatorname{tg}^2 \alpha - 1}$	4 pkt
7.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający określi liczbę zdarzeń elementarnych – liczbę sposobów wyboru 4 spośród 20 piosenek. $\overline{\Omega} = \frac{17 \cdot 18 \cdot 19 \cdot 20}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} = 4845$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający rozważy zdarzenie przeciwne – uczestnik wysłuchał 4 piosenek spośród 8, których nie zna, i określi liczbę zdarzeń sprzyjających. $\overline{A} = \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} = 70$	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający obliczy prawdopodobieństwo zdarzenia przeciwnego. $P(A) = \frac{70}{4845}$	3 pkt
	<i>rozwiązanie prawie całkowite</i> Zdający obliczy prawdopodobieństwo rozważanego zdarzenia. $P(B) = 1 - \frac{70}{4845} = \frac{4775}{4845}$	4 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający podaje wynik z żadaną dokładnością. $P(B) = 0,9855... \approx 0,99$	5 pkt
8.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający znajdzie współrzędne punktu przecięcia prostych. $\begin{cases} y = -x \\ y = x + k \end{cases}$ $-x = x + k$ $x = -\frac{k}{2}, y = \frac{k}{2}$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający skorzysta z tego, że punkt przecięcia prostych musi należeć do koła i przekształci uzyskaną nierówność do najprostszej postaci. $\left(1 - \frac{k}{2}\right)^2 + \left(1 + \frac{k}{2}\right)^2 \leq 10$ $k^2 \leq 16$	2 pkt

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
	pokonanie zasadniczych trudności zadania Zdający zapisze uzyskaną nierówność w postaci $(k - 4)(k + 4) \leq 0$ (zdający może zaznaczyć te liczby na rysunku).	3 pkt
	rozwiązanie pełne Zdający podaje rozwiązanie. $k \in \langle -4, 4 \rangle$	4 pkt
9.	rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania Zdający znajdzie współczynniki wielomianu, korzystając z tego, że liczby $-1, 2$ są pierwiastkami wielomianu. $\begin{cases} -1 + a - b + 6 = 0 \\ 8 + 4a + 2b + 6 = 0 \end{cases}$ $a = -4, b = 1$	1 pkt
	rozwiązanie, w którym jest istotny postęp Zdający znajdzie trzeci pierwiastek wielomianu $W(x) = x^3 - 4x^2 + x + 6$, stosując twierdzenie o pierwiastkach wymiernych wielomianu o współczynnikach całkowitych. $W(3) = 27 - 36 + 3 + 6 = 0$ $x = 3$	2 pkt
	pokonanie zasadniczych trudności zadania Zdający zapisze wielomian oraz nierówność w postaci iloczynowej. $W(x) = (x + 1)(x - 2)(x - 3)$ $(x + 1)(x - 2)(x - 3) > 0$	3 pkt
	rozwiązanie prawie całkowite Zdający określi przedziały (może zaznaczyć je np. na osi liczbowej), w których będzie poszukiwał wartości dodatnich wyrażenia $(x + 1)(x - 2)(x - 3)$. 1. $(-\infty, -1)$ 2. $\langle -1, 2 \rangle$ 3. $\langle 2, 3 \rangle$ 4. $\langle 3, \infty \rangle$	4 pkt
	rozwiązanie do końca, lecz z usterkami, które jednak nie przekreślają poprawności rozwiązania (np. błędy rachunkowe) Np. źle zaznaczone końce jednego z przedziałów; błędne obliczenie jednego z pierwiastków wielomianu; błąd w obliczeniu współczynników wielomianu.	5 pkt
	rozwiązanie pełne Zdający określi, kiedy rozpatrywane wyrażenie przyjmuje wartości dodatnie (np. za pomocą siatki znaków albo odpowiedniego „wężyka”) i zapisze odpowiedź. $x \in (-1, 2) \cup (3, \infty)$	6 pkt
10.	rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania Zdający rozważy przypadek, gdy analizowane równanie jest równaniem liniowym. $m - 1 = 0$ $m = 1$ $4x + 1 + 4 = 0$ $x = -\frac{5}{4}$	1 pkt

Numer zadania	Zdający otrzymuje po 1 punkcie za	Liczba punktów
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający założy, że rozpatruje równanie kwadratowe i zapisuje jego wyróżnik. $m \neq 1$ $\Delta = [2(m+1)]^2 - 4(m-1)(m+4) = -4m + 20$	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający zauważa, że równanie kwadratowe ma jeden pierwiastek, gdy wyróżnik jest równy zero. $-4m + 20 = 0$ $m = 5$	3 pkt
	<i>rozwiązanie prawie całkowite</i> Zdający sprawdza, czy znalezione rozwiązanie spełnia zakładane warunki $m = 5 \neq 1$.	4 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający podaje rozwiązanie. $m = 1$ lub $m = 5$	5 pkt
11.	<i>rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiązania</i> Zdający znajduje sinus kąta zawartego między bokami a, b. $\frac{1}{2}ab \sin \alpha = \frac{1}{4}ab$ $\sin \alpha = \frac{1}{2}$	1 pkt
	<i>rozwiązanie, w którym jest istotny postęp</i> Zdający znajduje miarę kąta zawartego między bokami a i b. $\alpha = 30^\circ$ lub $\alpha = 150^\circ$	2 pkt
	<i>pokonanie zasadniczych trudności zadania</i> Zdający wykorzystuje twierdzenie cosinusów do znalezienia długości c trzeciego boku trójkąta. $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos 30^\circ$ lub $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos 150^\circ$	3 pkt
	<i>rozwiązanie pełne</i> Zdający podaje rozwiązanie. $c = \sqrt{a^2 + b^2 - ab\sqrt{3}}$ lub $c = \sqrt{a^2 + b^2 + ab\sqrt{3}}$	4 pkt